

PRACTICAL ASPECTS REGARDING THE ENTERPRISE'S CREDITWORTHINESS AS METHOD OF RISK ANALYSIS

Theoretical
article

Keywords

Enterprise
Indicators
Company creditworthiness
Prudential threshold
Risk exposure
Consumer protection

JEL Classification

G21

Abstract

The company's creditworthiness is a prudent method of enterprise financial analysis, specific in banks, where enterprises have the quality of loan applicant in relation to bank. The bank tracks the financial indicators, in relation to a pre-established threshold for the value of these indicators. In relation to this threshold, the financial ratios must be higher in order to benefit from funds attracted by the bank. This threshold, we can call the minimum risk or the prudential value for the bank in relation to its customers. Depending on this prudential threshold the creditworthiness of businesses is classified as: poor, satisfactory, good and very good reliability. This method applied to enterprises offers banks through a relatively simple analysis, the possibility of knowing the performance of a company, in such a manner as to understand the risk they are exposed to.

1. Considerații cu privire la bonitatea financiară a întreprinderii

Riscurile planează peste tot; cu atât mai mult în sectorul bancar, deoarece, în sectorul bancar, riscul, izvorăște din fiecare tranzacție în parte și din fiecare afacere.

Pentru a înfruntă riscul, este relevant pentru managementul unei banci, să identifice toate riscurile aferente fiecărei tranzacții și fiecărei afaceri în parte.

Practica, a dovedit faptul că, la nivelul unei tranzacții bancare și la nivelul fiecărei afaceri, poate să apară un singur risc sau mai multe tipuri de riscuri.

Aceste riscuri pot fi: riscul de lichiditate, riscul ratei dobânzii, riscul de solvabilitate, riscul de piață, riscul de piață bancară, riscul de mediu, riscul juridic, riscul de siguranță, etc, care, într-o anumită formă și multitudine, pot să apară ca și riscuri asociate, tranzacției sau afacerii. Una din metodele ușoare și simple de analiză a eficienței și eficacității financiare a întreprinderilor, o reprezintă bonitatea financiară.

Acesta metodă, are la bază, calcularea indicatorilor selectivi, aleși de o anumită manieră, încât, să permită decidentului care efectuează analiza, să ia o decizie corectă, cu privire la alocarea de surse pentru o întreprindere. În acest sens, se aplică metode de calcul a indicatorilor, cu ajutorul cărora se determină bonitatea financiară a întreprinderii.

Bonitatea financiară a întreprinderii, reprezintă, o metodă prudentă, folosită, pentru analiza riscului de faliment al întreprinderilor, dar, este și o metodă specifică băncilor, de analiză economico-financiară a întreprinderilor.

Banca urmărește la întreprinderea analizată, încadrarea rezultatului unor indicatori financiari, între anumite limite, condiționat de faptul că, valorile acestora, trebuie depășească un prag impus de acesta. În raport cu acest prag, valoarea

indicatorilor financiari, trebuie să fie mai mare.

Acest prag, îl putem numi limita minimă a riscului sau valoarea prudentă pentru bancă, în raport cu clienții săi. În funcție de acest prag prudent, bonitatea financiară a întreprinderilor poate fi clasificată în: bonitate slabă, bonitate satisfăcătoare, bonitate bună și bonitate foarte bună.

Acest metod de bonitate financiară aplicat întreprinderilor, oferă băncilor, posibilitatea să cunoască performanțele întreprinderii, printr-o analiză relativ simplă, de o anumită manieră, încât, să cunoască riscul la care se expune, prin acordarea de surse acestora. performance.

2. Categoriile de indicatori utilizați în analiza de bonitate financiară a întreprinderii

I. O primă categorie de indicatori sunt, indicatorii situației financiare a întreprinderilor, care se clasifică la rândul lor, în indicatori de structură și indicatori ai capacității financiare.

a) Indicatorii de structură pot fi calculați astfel:

1. diferența între: rata capitalului propriu și suma obligatelor ca raport între capitalul propriu al întreprinderii și datoriile pe termen lung al acesteia;

2. diferența între: gradul de îndatorare al întreprinderii și raportul între capitalul împrumutat al întreprinderii și capitalul propriu al acesteia.

b). Indicatorii de capacitate financiară ai întreprinderii se pot calcula ca și:

1. diferența dintre gradul de finanțare al activelor fixe întreprinderii și suma obligatelor ca raport între capitalurile permanente și activele imobilizate ale întreprinderii;

2. diferența între gradul de finanțare al activelor cu caracter fix din sursele

financiare proprii și suma obținută ca raport între capitalurile proprii ale întreprinderii și activele imobilizate nete ale acesteia;

3. diferența dintre rata finanțării activelor întreprinderii, din credite de tip furnizori și suma obținută ca raport, între sumele datorate către furnizori și activele circulante ale întreprinderii;
4. diferența dintre rata finanțării activelor circulante din credite bancare pe termen scurt și suma obținută din raportul între creditele bancare pe termen scurt și activele circulante;
5. diferența dintre rata finanțării activelor circulante din credite bancare pe termen scurt și suma obținută din raportul între creditele bancare pe termen scurt și stocurile medii.

II. A doua categorie de indicatori, o formă de indicatorii trezoreriei.

Ca și modalitate de determinare, acești indicatori pot fi calculați astfel:

- a). ca diferență între rata lichidității imediate a întreprinderii și datoriile întreprinderii pe termen scurt;
- b). ca diferență între rata lichidității relative și suma care se obține ca raport între veniturile obținute pe termen scurt și lichiditățile imediate;
- c). ca diferență între rata lichidității relative și suma care se obține ca raport între veniturile obținute pe termen scurt și datoriile pe termen scurt;
- d). ca diferență între rata lichidității curente și suma care se obține ca raport dintre activele circulante ale întreprinderii și datoriile pe termen scurt ale acesteia;

III. A treia categorie de indicatori financiari este reprezentată de indicatorii gestiunii resurselor.

Ca și modalitate de determinare, acești indicatori pot fi calculați astfel:

- a). ca diferență între rata rotației capitalului total al întreprinderii și raportul între cifra de afaceri și activele totale;
- b). ca diferență între rata rotației capitalului fix, care se determină ca fiind raportul între cifra de afaceri și activele imobilizate;
- c). ca diferență între rata rotației capitalului circulant și raportul între cifra de afaceri și activele circulante;
- d). ca diferență între rata stocurilor și raportul între cifra de afaceri și stocurile medii;
- e). ca diferență între rata creanțelor și raportul între cifra de afaceri și creanțe;
- f). ca sumă care se obține ca diferență între durata medie de achitare a furnizorilor și raportul între datoriile și cifra de afaceri înmulțit cu 12, respectiv cu numărul de luni ale anului;
- g). ca diferență între durata medie a rambursării creditului bancar și raportul între creditele pe termen scurt înmulțit cu 12 respectiv cu numărul de luni ale anului;
- h). ca diferență între rata creditului bancar pe termen scurt și raportul între cifra de afaceri și creditele pe termen scurt.

IV. A patra categorie de indicatori financiari, este reprezentată de indicatorii randamentului financiar și indicatorii rentabilității întreprinderii

Ca și modalitate de determinare, acești indicatori pot fi calculați astfel:

- a). Indicatorii ai randamentului financiar:
  1. un prim indicator, este marja profitului brut, care se calculează ca fiind raportul între profitul brut și cifra de afaceri înmulțit cu 100;
  2. al doilea indicator, este marja profitului net, care se calculează ca fiind raportul între profitul net și cifra de afaceri înmulțit cu 100;
- b). Indicatorii ai rentabilității:

1. ca sumă care se obține ca diferență între rata rentabilității capitalului total și raportul între profitul brut și capitalul total înmulțit cu 100;

2. ca sumă care se obține ca diferență între rata rentabilității capitalului propriu și raportul între profitul net și capitalul social înmulțit cu 100.

IV. A cincea categorie de indicatori financiari, este reprezentat de indicatorii ai valorii de piață a agenților economici

Acești indicatori sunt reprezentați de:

a). valoarea patrimonială a întreprinderii, care se determină ca diferență între activele totale și datoriile totale ale întreprinderii;

b). valoarea de randament a întreprinderii, care se determină ca raport între profitul brut și rata medie a dobânzii pe piață;

c). valoarea bursieră a întreprinderii, care se determină ca fiind produsul între numărul de acțiuni și cursul bursier al acestora.

3. Relevanța bonității financiare a întreprinderilor în procesul de creditare al întreprinderilor

Riscul bancar planează și poate să apară pe parcursul derulării operațiunilor de creditare bancară. Acest eveniment nedorit, are ca rezultat înregistrarea pierderilor de către întreprindere sau neutilizarea corectă a creditului contractat, cu efecte negative asupra afacerii. Pentru a contracara acest aspect nedorit, încă din fază incipientă, banca procedează la analiza bonității financiare a firmei.

Asfel că, pentru a putea contracta un credit bancar, întreprinderea, este analizată de către bancă, din perspectiva indicatorilor financiari realizați de către aceasta, respectiv, a modului în care indicatorii depășesc baremurile stabilite de către bancă.

Este vorba despre o modalitate de gestionare a riscului de către bancă, de prevenire și de limitare a riscului, concretizat în încadrarea într-o categorie sau alta de risc a întreprinderii, în funcție de mărimea indicatorilor financiari ai întreprinderii analizate.

La nivelul unei societăți bancare, la fel ca și în cazul oricărei societăți comerciale, scopul urmărit este obținerea profitului și identificarea tuturor posibilităților pentru creșterea performanțelor bancare în condiții de risc acceptabile.

În vederea evaluării expunerii la risc a bancii sau a bonității clienților, acestea consultă informația de risc bancară dacă este înscrisă în evidența arhivei Centralei Riscurilor Bancare, atât pentru persoane fizice cât și pentru persoane juridice. Informația de risc bancară cuprinde date de identificare ale unei persoane și creditele restante pe ultimii 2 ani, operațiunile prin care băncile se expun la risc prin asumarea de angajamente de către bancă în numele debitorului, acordarea de credite.

Analiza bonității financiare urmărește eficiența întreprinderilor prin indicatori de performanță. În acest sens literatura de specialitate definește eficiența afacerii întreprinderii, ca fiind: "o afacere este eficientă atunci când: realizează profit; nu produce dezechilibre: nu afectează mediul ecologic: profitul pe termen lung are tendință de creștere". (Baileșteanu, 1998)

Cu privire la eficiența economică, acesta este "o noțiune complexă, care exprimă, în modul cel mai cuprinzător, rezultatele ce se obțin într-o activitate economică, evaluate prin prisma resurselor consumate pentru desfășurarea acelei activități" (Vasilescu, 2001) și reprezintă o "expresie a raportului dintre util (rezultatul) și cheltuiala (efortul) făcut pentru obținerea lui. Cu cât efectul realizat pe unitatea de cheltuială este mai mare sau invers, cu cât este mai mic și cheltuiala ocazionată de producerea unui

anumit efect util, cu atât eficiența economică este mai ridicată” (Dicționar de economie politică, 1974, pg.291).

4. Metoda de analiză a bonității Credit-Men

Conținutul acestei metode constă în aceea că judecățile ce se fac, privitoare la situația globală, generală, a unei întreprinderi, se bazează pe evaluări “care au în vedere 3 criterii principale: criteriul de personal; criteriul economic și criteriul financiar, fiecare fiindu-i asociat un coeficient de ponderare, socotit de importanță, de 40 la sută, 20 la sută și respectiv 40 la sută.” (R. Lavaud, J. Albaut, op. cit)

Criteriul de personal urmărește calitățile echipei manageriale. Criteriul economic se bazează pe date, informații istorice și prognoze, iar criteriul financiar presupune utilizarea unor indicatori selectivi, construiți sub formă de rate “criteriu oferind posibilitatea calculării bonității financiare pe bază de rate.” (Trenca, 1997).

Acest criteriu presupune :

1. Alegerea a 5 indicatori semnificativi și reprezentativi pentru întreprinderile din cadrul unui sector, care să poată reflecta cât mai obiectiv realitatea financiară ;

2. Cei cinci indicatori aleși trebuie să fie reprezentativi pentru o întreprindere “având caracterul de *rat medie*, ce devine astfel o *caracteristică* pentru întreg ansamblul de întreprinderi ce compun sectorul respectiv”. (Trenca, 1997). “Se consideră că o întreprindere analizată are o situație bună atunci când nivelul indicatorului său individual va fi egal sau va depăși nivelul aceluiași indicator al “întreprinderii tip”, respectiv, nesatisfăcătoare, când nivelul va fi inferior.” (Trenca, 1997).

3. Se acordă note, fiecărei rate. Raportat la aceste note, valorile – prag, care de fapt sunt niște puncte atribuite ratelor, se stabilește încadrarea într-o categorie sau alta a întreprinderii. Nivelul minim al notei este de

100 de puncte.

4. Pentru o situație financiară bună, notele atribuite indicatorilor firmei analizate trebuie să fie mai mari decât 100.

5. Se impune calcularea repetată a acestor indicatori în timp, pentru a urmări fluctuația valorilor acestor indicatori și pentru a putea caracteriza situația financiară a întreprinderii.

Metoda de folosire a ratelor, prezentată anterior, bazată pe relațiile tipice ce se stabilesc între indicatorii selectivi poate fi considerat un instrument de lucru specific, atât în privința previziunilor, cât și a execuției financiare. Ea îi dovedește utilitatea în privința analizei gradului de consolidare economică, a coerenței structurii financiare și de capital a firmei, precum și a eficacității cu care diferite componente ale mecanismului întreprinderii contribuie la creșterea globală a eficienței activității.” (Trenca, 1997).

5. Indicatori de bonitate utilizați în practică pentru analiza bonității întreprinderii

Indicatorii de bonitate utilizați în practica bancară, pentru analiza bonității întreprinderii, au la bază analiza economico-financiară pe bază :

- de situații financiare;
- situația contului de profit și pierdere;
- analiza cash-flow;
- prognoze ale fluxului de lichidități pentru perioade viitoare.

Aceste documente sunt documente de sinteză, pe baza cărora analistul efectuează analiza economico-financiară și stabilește un diagnostic al stării de sănătate a întreprinderii. În funcție de diagnosticul stabilit, analistul va decide acordarea creditului sau nu întreprinderii diagnosticate.

6. Concluzii

Pentru sectorul bancar, activitatea de creditare a clienților, reprezintă o activitate riscantă, iar pe fondul recesiunii, pot să apară probleme în exploatare. Pe aceste considerente, se impune cu celeritate, utilizarea de tehnici și metode de cunoaștere a clienților pentru înțelegerea și dispersia riscurilor.

Mai mult, expunerea la risc reprezintă o problemă pentru bancă cu efecte patrimoniale și reputaționale pentru aceasta.

Considerăm că pentru o bună gestionare a riscurilor, bancile, trebuie să:

- să se dețină un manual de proceduri pentru competențele personalului implicat în acordarea creditelor;
- să se dețină proceduri cu privire la tipurile de produse de creditare acordate clienților;
- să se dețină proceduri cu privire la înțelegerea tranzacțiilor și până la finalizarea acestora;
- să se dețină proceduri cu privire la situații neprevăzute;
- să selecteze clienții cei mai buni, care dețin afaceri viabile;
- selecția clienților, să se realizeze pe baza analizei financiare de bonitate a indicatorilor financiari;
- să aibă proceduri comune de creditare a clienților;
- să se înțeleagă în seama de o plajă de valori minime pentru limitele de expunere la risc;
- constituirea în conformitate cu limitele legale în contabilitate a provizioanelor de risc de credit;
- să se dețină un manual de proceduri pentru monitorizarea clienților;
- să se dețină un manual de proceduri pentru raportarea cu privire la riscurile activității de creditare.

7. Bibliografie:

- [1] Baileteanu, G., *Diagnostic, risc și eficiență în afaceri*, Editia a-II-a, Editura Mirton, Timișoara, 1998, pag.444;
- [2] *Dictionar de economie politica*, Editura politica, Bucuresti, 1974, pg.291;
- [3] R. Lavaud, J. Albaut, op. cit. p. 135-137;
- [4] Trencă I, *Managementul financiar al întreprinderii*, Ed. Mesagerul, 1997 pg.245;
- [5] Vasilescu, I., Romana, L. Cicea, Claudia, *Investiții*, Editura Economica, Bucuresti, 2000, pag. 73.